
Václav Pavlíček sedmdesátiletý

Václav Pavlíček sedmdesátiletý

V neděli 8. srpna se dožívá životního jubilea prof. Václav Pavlíček. Osobnost tohoto významného právního teoretika se začala formovat počátkem 60. let, kdy přišel na katedru správního práva Právnické fakulty UK. V odborném tisku i v publicistice psal o potřebě demokraticky upravit spolčovací a shromažďovací právo, zrealizovat činnost politických stran, obnovit náboženskou svobodu, změnit dosavadní vedoucí roli KSČ a vytvořit prostor pro aktivitu občanů.

Ve druhé polovině 60. let byla významná jeho účast při odstraňování nezákonností 50. let a demokratizaci společenského života. Stal se členem rehabilitačních komisí a působil jako předseda komise pro obnovu řeholí. Když v ústavně-právním výboru Národního shromáždění odůvodňoval v říjnu 1968 návrh na urychlené uspořádání voleb, narazil na ostrý odpor stoupců sovětské intervence.

Fakultní výbor KSČ jej záhy označil za aktivního propagátora pravicových názorů s tím, že v letech 1968-1969 ztěžoval a napadal konsolidaci poměrů. Po vyloučení z KSČ obdržel Pavlíček i výpověď z právnické fakulty. Bylo zakázáno jeho statě uveřejňovat a za normalizace pracoval převážně jako podnikový právník. Od jara 1989 z podnětu Jiřího Hájka vedl právní sekci nepovoleného Československého helsinského výboru, v níž byla zpracována kritická stanoviska k tehdy připravovaným represivním novelám zákonů. V rámci opozičních aktivit jsme se v jeho bytě setkávali spolu s dalšími bývalými učiteli fakulty - P. Pithartem, P. Rychetským, V. Mikulem a F. Šamalíkem - když jsme připravovali návrh demokratické ústavy.

Po listopadovém převratu se podílel na přípravě prvního zákona o politických stranách, byl předsedou skupiny pro zpracování zákona o svobodě vyznání a v této oblasti se účastnil i na tvorbě Listiny základních práv a svobod. Od roku 1990 je členem legislativní rady vlády a zasedal i v ústavních komisích polistopadových parlamentů. Na pražskou právnickou fakultu se vrátil v lednu 1990 a stal se proděkanem pro reformu právnického studia. Za dobu deseti let, po kterou vede katedru ústavního práva, se toto pracoviště stalo jedním z pedagogicky i vědecky nejvýkonnějších.

Jedním z výrazných témat Pavlíčkovy odborné činnosti se od 90. let staly dekrety prezidenta republiky a poválečný odsun Němců. V této oblasti se stal jedním z našich předních právních odborníků, který - i na stránkách Práva - důsledně obhajuje legalitu a legitimitu celé dekretální normotvorby. O prosazení historické pravdy usiloval i v česko-německém diskusním fóru.

Pavlíček rozhodně není vědcem uzavřeným jen ve stěnách své pracovny. V roce 1999 reagoval na bombardování Jugoslávie vojsky NATO jednoznačně: vystoupil z Českého helsinského výboru, který tehdy proklamoval podporu tomuto aktu použití síly. V tisku upozornil na nerespektování mezinárodních i vnitrostátních právních norem, včetně porušení zákazu válečné propagandy.

Jeho odborná kritika smlouvy mezi ČR a Svatým stolcem, opřená o ústavní princip laického státu, významně přispěla k zamítnutí smlouvy Poslaneckou sněmovnou.

Občanská angažovanost je pro Pavlíčka jedním z nástrojů výchovy k demokracii i upevňování tradic státnosti a národní identity. Sám stál při polistopadové obnově Politologické společnosti, při vzniku Nadace Tereziánská iniciativa a Společnosti Edvarda Beneše, spolupracuje se Svazem bojovníků za svobodu. Nejvýraznější aktivitou v nestátní sféře se pro něj stala práce v Hlávkové nadaci - nejstarší české nadaci, oslavující letos 100. výročí svého založení - v níž od roku 2000 předsedá správní radě.

Byla to právě jubilatova erudice a snad i jeho zřetelné občanské postoje, které vedly prezidenta republiky Václava Klause v roce 2003 k předložení žádosti Senátu o souhlas k jmenování Pavlíčka soudcem Ústavního soudu. Přestože ústavně-právní výbor Senátu jmenování doporučil, nezískal kandidát v plénu většinu hlasů. Stejně jako ve výpovědi z právnické fakulty a ze státního notářství v 70. letech i senátoři českého parlamentu zdůrazňovali, že nezpochybňují Pavlíčkovu odbornost, ale jeho politické postoje.

Václav Pavlíček skutečně popouzí svými odborně fundovanými a přitom neskrývanými názory různé hlasatele jedině správných cest. Přejme si, aby měl ještě mnoho sil v duchu tohoto hesla ovlivňovat naši současnost.

Zdeněk Jičínský